

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон,
доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор

Насриддинзода Э.С.

«18» 06 2026

ХУЛОСАИ ДОНИШГОҲИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Диссертатсияи Қодирзода Хушбаҳти Сафар дар мавзӯи «Инъикоси таърихи империяи Ҳахоманишиён дар осори муҳаққиқон (нимаи дувуми асри XX – ибтидои асри XXI)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.5. Таърихшиносӣ, маъхазшиносӣ ва методҳои таҳқиқоти таърихӣ дар кафедраи таърихи халқи тоҷики факултети таърихи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон омода шудааст.

Дар қараёни омода намудани диссертатсия Қодирзода Хушбаҳти Сафар унвонҷӯи кафедраи таърихи халқи тоҷик ба шумор мерафт.

Қодирзода Хушбаҳти Сафар соли 2012 ба ихтисоси таърихи ватании факултети таърихи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дохил шуда, онро соли 2017 хатм намуд.

Номбурда бо фармоиши ректори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз 9-уми январӣ соли 2018 (№11-05) ба ҳайси аспиранти кафедраи таърихи халқи тоҷики факултети таърих қабул гардида, онро 12-уми январӣ соли 2021 (№18-05) хатм намудааст. Қодирзода Хушбаҳти Сафар пас аз хатми аспирантура ба ҳайси ассистенти кафедраи таърихи халқи тоҷики факултети таърих ва ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи С. Айни ғайолият менамояд.

26-уми мартӣ соли 2018 бо суратчаласаи №8-и шӯрои олимони факултети таърих мавзӯи Қодирзода Хушбаҳти Сафар бо унвони «Становление и развитие таможенного дела в Республике Таджикистана в годы

независимости» тахти роҳбарии д.и.т., профессор Н. Гаффорӣ тасдиқ шуда буд. Вале, бо сабабиҳои маълум мавзӯ ва роҳбари илмӣ иваз карда шудааст. Мавзуи рисолаи номзодии Қодирзода Хушбаҳти Сафар бо тағйиру иловаҳо ва ивази роҳбари илмӣ (26.12.2024 бо суратчаласаи №5) бо унвони «Инъикоси таърихи империяи Ҳахоманишиён дар осори муҳаққиқон (нимаи дувуми асри XX – ибтидои асри XXI)» дар ҷаласаи шурои олимони факултети таърих тасдиқ шудааст.

Имтиҳонҳои номзадиро супоридааст: забони хориҷӣ (англисӣ) – хуб (30.11.2018); таърих ва фалсафаи илм – хуб (13.01.2021); ихтисос: 6.1.5. Таърихнигорӣ, маъхазшиносӣ ва методҳои таҳқиқоти таърихӣ – аъло (09.06.2026). (Маълумотнома, №222 аз 12.06.2026).

Диссертатсия дар ҷаласаи муштаракӣ кафедраи таърихи халқи тоҷик ва кафедраи таърихнигорӣ ва архившиносии факултети таърих аз 19-уми майи соли 2026, (суратчаласаи №10) муҳокима гардидааст. Ба диссертатсия аз ҷониби муқарризон баҳои мусбат дода шуда, пас аз ислоҳи камбудӣҳо ба зинаи навбатии ҳимоя тавсия карда шудааст.

Оид ба натиҷаи баррасии диссертатсия дар мавзуи «Инъикоси таърихи империяи Ҳахоманишиён дар осори муҳаққиқон (нимаи дувуми асри XX – ибтидои асри XXI)» чунин хулоса қабул карда шуд:

1. Мутобиқати ихтисос ва номи мавзӯ ба шиносномаи ихтисос ва муҳтавои диссертатсия. Диссертатсияи Қодирзода Хушбаҳти Сафар дар мавзуи «Инъикоси таърихи империяи Ҳахоманишиён дар осори муҳаққиқон (нимаи дувуми асри XX – ибтидои асри XXI)» дар кафедраи таърихи халқи тоҷики ДМТ иҷро шуда, ном ва муҳтавои он ба шиносномаи ихтисоси 6.1.5. Таърихнигорӣ, маъхазшиносӣ ва методҳои таҳқиқоти таърихӣ мутобиқат менамояд;

2. Алоқамандии мавзуи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технология дар ҷумҳурӣ. Таҳқиқоти диссертатсионӣ дар доираи мавзуи қори илмӣ-таҳқиқотии кафедраи таърихи халқи тоҷики факултети таърихи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, ки яке аз

бандҳои он ба мавзуи «Инъикоси таърихи империяи Ҳахоманишиён дар осори муҳаққиқон (нимаи дувуми асри XX – ибтидои асри XXI)» барои солҳои 2020–2025 бахшида шудааст, анҷом ёфтааст.

3. Мутобиқати теъдод ва мазмунӣ интишороти натиҷаҳои илмӣ ба муҳтавои диссертатсия ва автореферати он. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 7 мақолаи илмӣ нашр гардиданд, ки аз ин шумора 4 адади он дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расидаанд. Мазмуну муҳтавои диссертатсия дар мақолаҳои илмӣ муаллиф инъикос гардида, масоили мубрами онро фарогир мебошад. Инчунин, дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқ ва тавсияҳои муаллиф инъикос ёфтаанд. Теъдоди маводди ҷопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, мутобиқ мебошад.

4. Мавҷудияти санадҳои тасдиқкунандаи татбиқи натиҷаҳои илмӣ ба муҳтавои диссертатсия ва автореферат он. Аҳаммияти назариявӣ ва амалии таҳқиқ бо таъя ба таҳқиқоти муаррихони нимаи дувуми асри XX – ибтидои асри XXI доир ба омӯзиши таърихи империяи Ҳахоманишиён натиҷагирӣ шудааст. Ҳамзамон, дар асоси таҳлилҳо ва таҳқиқот масъалаҳои мубраму баҳсноки таърихи аҳди империяи Ҳахоманишиён дар асоси осори муҳаққиқони нимаи дувуми асри XX ва ибтидои асри XXI муайян гардидааст. Омӯзиши таҳқиқоти мазкур амчун мавзуи муҳимми таърихӣ, на танҳо аҳаммияти калони илмиву амалӣ дорад, балки барои равшан сохтани саҳифаҳои таҳқиқнагардида ва норавшани давраи мазкури таърихи халқи тоҷик, ҳамчунин барои тарбияи наслҳои ҷавони имрӯза ва ояндаи миллат кумаки амалӣ хоҳад расонд.

Таҳқиқоти мазкур метавонад зимни таҳияи корҳои илмӣ доир ба масъалаҳои муҳимми таърихи давлатдорӣ аҳди бостонии халқи тоҷик, тартиб

додани барномаҳо, дастурҳои таълимӣ, таҳияи курсҳои махсус доир ба давраи мавриди таҳқиқ барои донишҷӯёни ихтисоси таърихи макотиби олии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода шавад.

5. Саҳми довталаб дар иҷрои таҳқиқоти диссертатсионӣ. Рисолаи номзодии Қодирзода Хушбахти Сафар дар мавзӯи «Инъикоси таърихи империяи Ҳахоманишиён дар осори муҳаққиқон (нимаи дувуми асри XX – ибтидои асри XXI)» мубрам ба ҳисоб рафта, барои илмҳои таърих муҳим арзёбӣ мегардад. Муаллифи диссертатсия бо сатҳи нафгонии илмӣ диссертатсионӣ, нуктаҳои илмӣ, ки ба ҳимоя пешниҳод шудаанд, мақолаҳои илмӣ, маърузаҳо дар конференсияҳои илмӣ-амалӣ, ҳамчунин тарзи масъалагузорӣ ва услуби таълифи диссертатсия саҳмгузор аст. Ҳамаи марҳалаҳои таҳқиқот – интихоби мавзӯ, асосноккунӣ, муҳим будани он, муайян намудани ҳадафи асосии таҳқиқот ва иҷрои вазифаҳои гузашташуда бо иштироки муаллиф анҷом гирифтаанд.

Нафгонии илмӣ таҳқиқот аз ҷониби муаллиф дар шаш банд асоснок гардида, ишора намудааст, ки бори нахуст дар таърихнигории муосири тоҷик ва дар доираи рисолаи номзадӣ масъалаҳои мубрами таърихи империяи Ҳахоманишиён бар асоси омӯзиши осори муҳаққиқони нимаи дувуми асри XX – ибтидои асри XXI таҳқиқу баррасӣ мешавад. Дуруст аст, ки дар самти таърихнигорӣ, маъхазшиносӣ ва методҳои таҳқиқоти илмӣ мавзӯи мазкур бори аввал баҳқиқ мешавад ва аз нафгонии вежа бархурдор аст. Аммо дар самти таърихи ватанӣ – таърихи халқи тоҷик масоили ҷудогонаи ин масъала таҳқиқ гардидааст.

Муаллиф зимни таҳқиқ ба натиҷае расидааст, ки муҳаққиқон дар раванди пажӯҳиши масъалаи мазкур аз усулҳо, методҳо ва концепсияҳои мухталифи таҳқиқоти илмӣ истифода намудаанд ва таҳқиқоти мазкур бар пояи концепсияи тамаддунии таҳқиқи таърих сурат гирифтааст. Дар диссертатсия муаллиф таҳқиқоти донишмандону пажӯҳишгаронро доир ба шахсияти Куруши Кабир ва таъсиси империяи Ҳахоманишиён, низоми

идорӣ, сиёсати хориҷӣ ва кишваркушоӣ, инчунин вазъи иқтисодиву иҷтимоӣ ва фарҳангии империяро нишон додааст.

Диссертатсияи Қодирзода Хушбаҳти Сафар дар мавзуи «Инъикоси таърихи империяи Ҳахоманишиён дар осори муҳаққикон (нимаи дувуми асри XX – ибтидои асри XXI)» ба ихтисоси интиҳобшуда пурра мувофиқат мекунад.

Мавзуи диссертатсия ба бандҳои шиносномаи ихтисосҳои илмӣи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 6.1.5. Таърихшиносӣ, маъхазшиносӣ ва методҳои таҳқиқоти таърихӣ мутобиқат менамояд.

Диссертатсия аз муқаддима, се боб, шаш зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад.

Вобаста ба мавзӯ ва масоили таҳқиқи диссертатсионӣ 7 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 4 то дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон интишор гардидааст.

Мундариҷаи асосии таҳқиқ аз рӯйи мавзуи диссертатсия дар таълифоти зерини муаллиф инъикос ёфтааст:

I. Мақолаҳои илмӣ, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи

Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии

Тоҷикистон чоп шудаанд:

[1-М]. Қодирзода, Х.С. Сиёсати кишваркушоии Куруши Кабир дар осори муҳаққикон [Матн] / Х.С. Қодирзода // Паёми Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон. – Душанбе, 2025. – № 4 (117). – С. 345-351.

[2-М]. Қодирзода, Х.С. Бозтоби вижагии фарҳанги замони Ҳахоманишиён дар осори муҳаққикон [Матн] / Х.С. Қодирзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2026. – № 2. – С. 61–67.

[3-М]. Қодирзода, Х.С. Вижагии сиёсати хориҷии шоханшоҳии Ҳахоманишиён [Матн] / Х.С. Қодирзода // Паёми Донишгоҳи миллии

Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2026. – № 3. – С. 109–115.

[4-М]. Расулиён, Қ.Р., Шарифзода, Ҷ.С., Қодирзода, Х.С. Вижагии сипоҳдорӣ дар аҳди Ҳахоманишиён [Матн] / Қ.Р. Расулиён, Ҷ.С. Шарифзода, Х.С. Қодирзода // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – Душанбе: Сино, 2026. – № 4. – С. 101-107.

II. Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои дигар ҷоп шудаанд:

[5-М]. Қодирзода, Х.С. Вижагии замони ҳукумати Ҳахоманишиён дар осори Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон [Матн] / Х.С. Қодирзода // Маводди конференсияи илмӣ-назариявии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи «Нақши Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар таҳқиқи таърихи халқи тоҷик». – Душанбе: ДДОТ ба номи С. Айни, 29-апрели соли 2025. – С. 61-65.

[6-М]. Қодирзода, Х.С., Шарифзода, Ҷ.С. Масоили мубрами таърихи аҳди бостон ва ибтидои асрҳои миёнаи халқи тоҷик дар таърихнигории Аврупо [Матн] / Х.С. Қодирзода, Ҷ.С. Шарифзода // Маводди конференсияи илмӣ-назариявии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи «Таърихнигорӣ ва манбаъшиносии муосири тоҷик: мушкилот ва дурнамо». – Душанбе, 16-уми майи соли 2025. – С. 169-178.

[7-М]. Қодирзода, Х.С. Омӯзиш ва инъикоси таърихи империяи Ҳахоманишиён дар Тоҷикистон [Матн] / Х.С. Қодирзода // Маводди конференсияи илмӣ-назариявии байналмилалӣ дар мавзӯи «Илми таърих ва нақши он дар 35 соли Истиклол». – Душанбе, 12-уми майи соли 2026. – С. 153-159.

Чаласа қарор кард:

1. Диссертатсия дар мавзӯи «Инъикоси таърихи империяи Ҳахоманишиён дар осори муҳаққиқон (нимаи дувуми асри XX – ибтидои асри XXI)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.5. Таърихнигорӣ, маъхазшиносӣ ва методҳои таҳқиқоти таърихӣ кори таҳқиқии анҷомёфта ҳисобида шавад.

2. Диссертатсия дар мавзуи «Инъикоси таърихи империяи Ҳахоманишиён дар осори муҳаққиқон (нимаи дувуми асри XX – ибтидои асри XXI)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.5. Таърихнигорӣ, маъхазшиносӣ ва методҳои таҳқиқоти таърихӣ бо назардошти ислоҳи эродҳои гирифташуда барои ҳимоя дар шурои диссертатсионии дахлдор тавсия дода шавад.

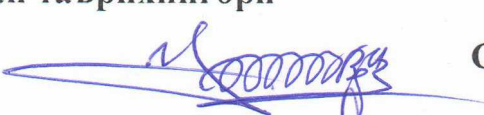
Хулоса дар ҷаласаи муштараки кафедраи таърихи халқи тоҷик ва таърихнигорӣ ва архившиносии факултети таърихи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон санаи 16.06.2026 қабул гардидааст.

Иштирок доштанд: ҳамагӣ – 27 нафар. Натиҷаҳои овоздихӣ: тарафдор – 27 нафар, зид – нест, бетараф – нест.

**Раиси ҷаласа: н.и.т., дотсент, мудири
кафедраи таърихи халқи тоҷик**

 Асрориён Ҷ.О.

**Н.и.т., мудири кафедраи таърихнигорӣ
ва архившиносӣ**

 Саймуҳаммади Б.

Котиби ҷаласа:

 Шаҳобова Д.

Имзоҳои Асрориён Ҷ., Саймуҳаммади Б.

ва Шаҳобова Д. –ро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва

корҳои махсуси ДМТ

 Шодихонзода Э.Ш.

